SKJOLDELEV †KIRKE

SABRO HERRED

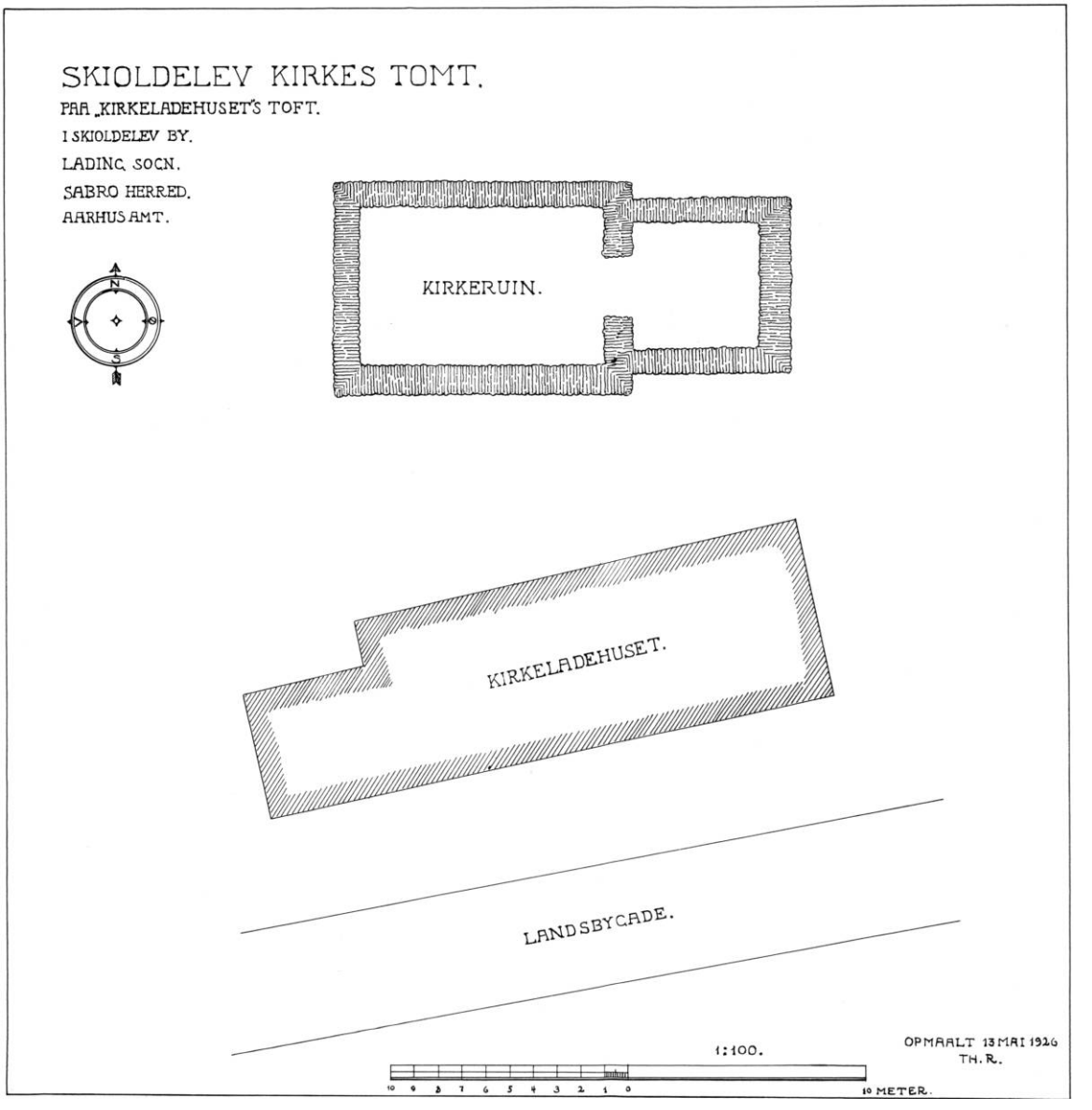

Fig. 1. Plan af den nedbrudte kirkes fundamenter, 1:300, udgravet i foråret 1926. Målt og tegnet af snedkermester Th. Rasmussen. - *Ground-plan 1:300 of the †church at Skjoldelev, demolished in the time of the Reformation. The foundations, which were excavated 1926, show the usual Romanesque ground-plan of a church.*

Skjoldelev udgjorde indtil reformationstiden et selvstændigt sogn med egen kirke. Kirken betalte skat ved landehjælpen 1524[1] og måtte aflevere en klokke 1528-29 (jfr. ndf.); ydelsen af kirkelam og kirkehavre opregnes endnu i jordebogen 1544,[2] og sognet nævnes 1531.[3] Kort herefter må kirken være nedbrudt til grunden og sognet lagt til Lading, der sammen med Sabro og Fårup sogne i tiden inden 1591[4] var omdannet til ét pastorat, hvis præst indtil 1910 boede i Skjoldelev præstegård.

Kirken, hvis fundamenter blev fremdraget 1926, har ligget på en lav banke sydvest for præstegården, på den nuværende parcel Graven 3, hvor der i 1970'erne er opført et moderne beboelseshus (jfr. afmærkningen på landsbyplanen).

Mindet om den nedrevne kirke levede videre til dette århundrede i navnet »kirkeladehus«, et gadehus ved kirkebankens (og kirkegårdens?) sydside, der antagelig var rejst på †*kirkeladens* plads. På kirkeladehusets toft opgravedes fra tid til anden menneskeben og formodede jerngreb fra ligkister.[5]

En kortvarig arkæologisk undersøgelse 13. maj 1926,[6] ledet af bibliotekar Ejler Haugsted, godtgjorde, at kun kirkens nederste fundamentskifter, af små marksten, var tilbage, ca. 40 cm under jordoverfladen. De frilagte fundamenter, 105-130 cm brede, viste en øst-vestvendt bygning med den vanlige, romanske plan (jfr. fig. 1). Skibet måltes udvendigt til 12,5x8,9 m, koret var 6,7 m langt og 7,45 m bredt. Der fandtes ingen tilbygninger; under korbuen var der ingen fundamenter. De sparsomme fund af tegl tyder på, at kirken har været rejst af natursten, formentlig granitkvadre eller rå og kløvet kamp.

Fig. 2. *Bronzeflaske, middelalderlig, 7 cm høj. Fundet på Skjoldelev mark. Nu i NM (s. 1862). LL fot. 1981. - **Bronze ampulla, mediaeval, 7 cm high.*

Vedrørende kirkens *inventar* kan kun lidt meddeles: Et brudstykke af en *alterstage,* af bronze, blev fundet i koret under gennemgravningen af gulvet 1926.[7]

En **bronzeflaske,* ampulla (fig. 2), middelalderlig, 1903 fundet ved nedbrydningen af et hus på Skjoldelev mark, kan muligvis have hørt til blandt kirkens ikke hellige kar (vasa non sacra), anvendt til opbevaring af vand, vin eller olie. Flasken er 7 cm høj, 4,6 cm bred og 2,5 cm tyk; halsåbningen 2 cm i tvm. Den har to vinkelstillede ører; et lille hul ses midt på begge sider af korpus (jfr. *flaske fra Tvenstrup (Hads hrd.)). Nu i Nationalmuseet, inv. nr. D3895.

†*Klokke.* Ved indkrævningen af klokkeskatten 1528-29 måtte kirken afgive en klokke, der med al jernfang (tilbehør), men uden knebel, vejede 1 ½ skippund og 5 lispund.[8]

KILDER OG HENVISNINGER

[1] Danske Magazin 4 rk. II, 42.
[2] Århusgård og Åkær lens jordebog 1544, udg. v. Poul Rasmussen 1960, s. 33.
[3] Fru Eline Gøyes jordebog, udg. v. A. Thiset 1892, s. 389.
[4] KancBrevb. 13. dec. 1591.
[5] DaAtl. IV, 1768, s.209; Abildgaard, notebog IX, 43 (1771), i NM2; LA Vib. Lading præstearkiv. Liber daticus 1808-1938 (C352a-4). Samt note 6.
Jfr. Ejler Haugsted: Skjoldelev Kirke, i ÅrbÅrhSt. 1927, s. 248-254.
[7] Jyllandsposten 19. maj 1926.
[8] RA. Rgsk. før 1559. Fortegn. over afleverede klokker 1528-29 (Reg. 108A).

Fig. 3. Landsbyplan af Skjoldelev by 1:10000, målt 1806-07. Det indtegnede X angiver den nedbrudte kirkes beliggenhed. - *Map of Skjoldelev village, measured 1806-07.* X *marks the site of the demolished church.*